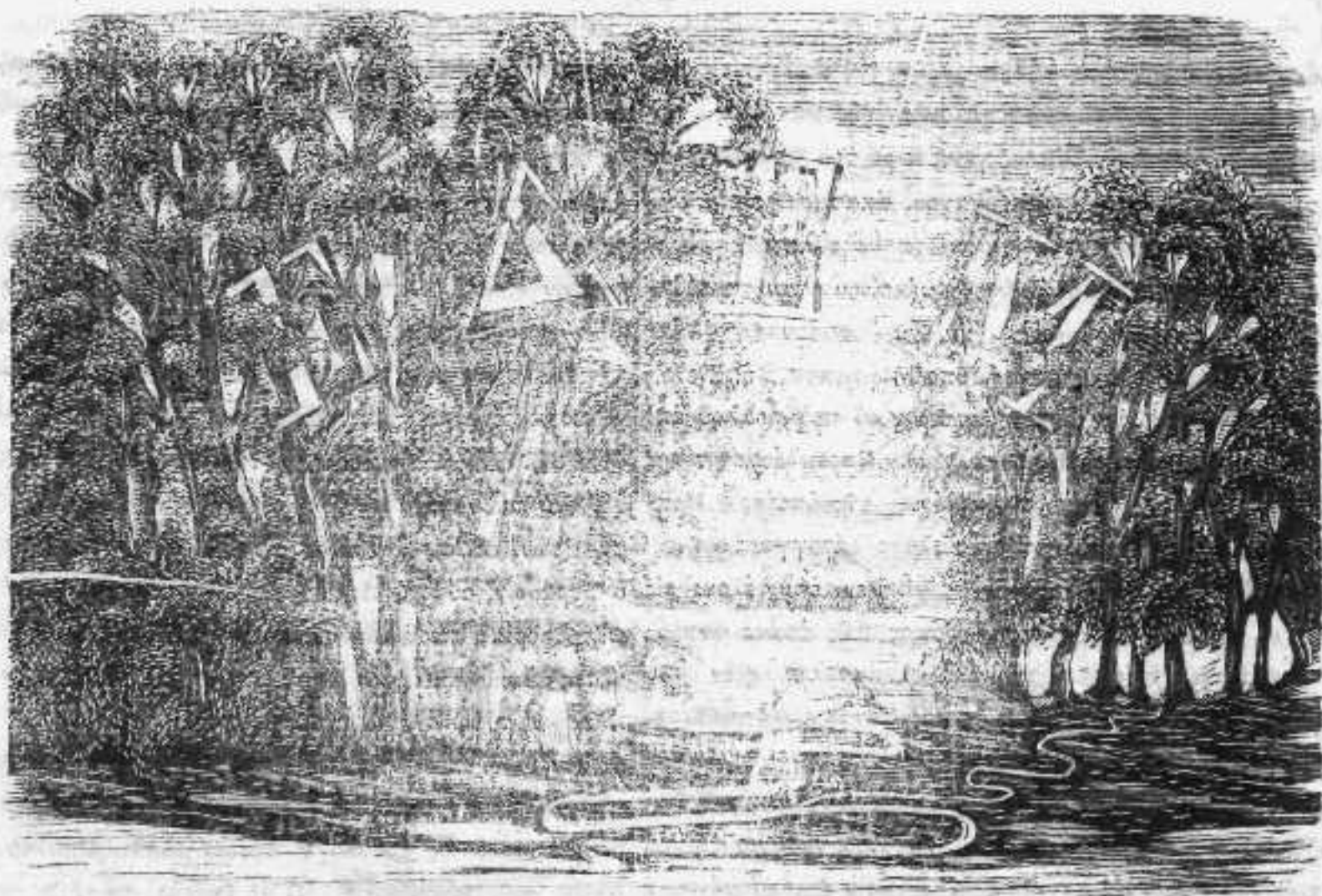

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ ΙΒ'.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1. 1862.

ΕΤΟΣ Α'.

ΠΕΝΤΕ ΗΜΕΡΑΙ ΕΙΣ ΠΑΤΜΟΝ.

Υπὸ ΕΠ. Ι. ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΟΥ.

Ἐπεπόθουν φείποτε νὰ ἐπισκεφθῶ τὴν Πάτμον, τὴν νῆσον δηλονότι ἐκείνην, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὁ θεολόγος Ἰωάννης ἔχουσε τὴν μυστηριώδη φωνὴν τὴν ἐπιτάττουσαν αὐτῷ νὰ γράψῃ ὅ,τι ἂν ἴδῃ, καὶ ἥτις ἐν ὥρᾳ ἐθνικῆς δυσπραγίας, ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον διετέλεσεν ἐνδοξὸν τῶν Μουσῶν ἐνδιαίτημα. Ἀνέστελλον δὲ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ πόθου μου τούτου, περιμένων ἀρμοδίαν εὐκαιρίαν· ἀλλ' ἐντυχὼν ἐσχάτως τὸν ἀξιόλογον φίλον μου καὶ καθηγητὴν τῆς θεολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῶν Ἀθηνῶν Κ. Ἀλέξανδρον Λυκοῦργον, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ διακατεχόμενον αἰσθήματος ἐνό-

μισα ὅτι ἡ προσδοκωμένη εὐκαιρία μοὶ προσερέετο ἤδη. Καὶ λοιπὸν ἐπιβάντες μετ' αὐτοῦ πλοιαρίου τινος, ἀνεχωρήσαμεν πρὸ μεσημβρίας τῆς 26 παρελθόντος Ἰουνίου, ἐκ Μαραθοκάμπου τῆς Σάμου, κατευθυνόμενοι εἰς Πάτμον.

Μικρὸν αἱ δύο αὗται νῆσοι ἀπέχουσιν ἀλλήλων, εἴκοσι καὶ ἐν ὡς ἑγγιστα μίλλια· ἀλλ' ὁποίας ἀναμνήσεις ἡ μικρὰ αὕτη διοχὴ φέρει! Μεταβαίνομεν ἀπὸ τὴν γῆν τῆς ἀρχαίας δόξης, εἰς τὴν τῆς χριστιανικῆς. Ἐπλέομεν τὸ πέλαγος ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὁποῖον κατέπεσεν ὁ υἱὸς τοῦ Δαυδαίου, ὅταν ἐκ τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου ἐτάκῃσαν τὰ κήρινα αὐτοῦ πλευρά. Ἐβλέπομεν τὸ ὄρος τῆς Μυκάλης, τοῦ ὁποίου ἡ μὲν κορυφή ἐχρησίμευσε τάφος μέγας μεγάλου ἀνδρός, τοῦ Πολυκράτους, οἱ δὲ πρόποδες τόποι ἐν ᾧ κατεστράφησαν ἐξήκοντα γιλιάδες βαρβάρων κατὰ τοῦ Λεωτυχίδου καὶ τῶν Ἰώνων. Ἐθαυμάζομεν τὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ Κερκητέως, προτείνοντος ἀγερώχως τὰ κρη-

μνώδη πλευρά αὐτοῦ εἰς τὴν σφοδρὰν τοῦ ἀπαρктиοῦ ὁρμὴν, τὰ θέλητρα καὶ τὰς καλλονὰς τῆς πατρίδος τοῦ Πυθαγόρου· χαῖρε, ὦ Σάμος, γεννέτιρα τοῦ μεγαλειτέρου ἀνδρός, ὃν ποτε οἱ αἰῶνες παρήγαγον, ἀκαταδάμαστος νῆσος! Ὁ Πολυκράτης ἔθετο τὰ πρῶτα θέμεθλα τῆς ἀνεξιτήλου δόξης σου, ἀλλ' οἱ ἀπόγονοι ἐκείνου νέαν προσέθηκαν εἰς τὸ ὄνομά σου λάμψιν καὶ ἂν ἔπαυσαν τοῦ Ἀνακρέοντος καὶ τοῦ Ἰβύκου τὰ ἠδυπαθῆ ἄσματα, ἐπανεληφθήσαν ὅμως ταῦτα γλυκυηχέστερον οὐ πρὸ πολλοῦ ἐπὶ τοῦ Ἀρπίου ἄκρου σου (Καβο-Φονίχ). Παρεπλέοντες τέλος τὴν ἀγριύσαν καὶ πετρώδη Ἰκαρίαν, τῆς ὁποίας ὁ Πράμνιος οἶνος τοσοῦτους ἐγλύκυνεν ἄλλοτε λάρυγγας!

Μετὰ ἐξάωρον εὐδίων πλοῦν ἀφίχθημεν ἐπὶ τέλους εἰς Πάτμον· ἀλλὰ τόσον ξηρὰ καὶ ἀγονος μᾶς ἐφάνη μακρόθεν ἡ νῆσος αὕτη, ὥστε τῇ ἀληθείᾳ κατελήφθημεν ὑπὸ ἀπορίας πῶς ποτε κατοικήθη τόπος, ἐνθα οὐδὲ δένδρα, οὐδὲ φυτὰ βλαστάνουσι. Καὶ ὅμως μὴ ἀπαγγεῖλωμεν τοσοῦτον εὐκόλως τὴν κατὰ τῆς Πάτμου καταδίκην. Naί μὲν, ἔνεκα τοῦ πετρώδους αὐτῆς, καὶ τοῦ ναυτικοῦ βίου, εἰς ὃν κατὰ μέγα μέρος οἱ κάτοικοι εἰσὶν ἐπιδεδομένοι, ἡ γεωργία μικρὸν ἐν Πάτμῳ ὑπάρχει ἀνεπτυγμένη, οὐχ ἥτον ὅμως τῷ ἐπὶ τὴν πόλιν ἀνόντι καὶ ἀμπελῶνες παρίστανται καὶ ἀγροὶ καὶ δένδρα ἱκανά. Φαίνεται δὲ ὅτι πρότερον ἡ Πάτμος ἦν κατάφυτος δένδρων, τοῦθ' ἔπερ βεβαίῳ ὁ Ἰωσήφ Γεωργινὸς, γράφων ἐν ἔτει 1678 ὅτι ἡ γῆ τῆς εἶναι ἐριδιώλαξ καὶ γόνιμος, παράγουσα πυροὺς σίτους καὶ λαχανικὰ πολυάριθμα καὶ ὅτι ἡ νῆσος γέμει ἀμπέλων καὶ συκῶν καὶ λιμονιῶν καὶ πορτοκαλλῶν. Ὁ Κρούσιος τοῦμπάλιν, εἰς ἀντίρρασιν περιπίπτων, λέγει ὅτι ἡ νῆσος αὕτη, οὔτε σταφυλὰς, οὔτε σίτους παράγει, μόνον δὲ τὸ μοναστήριον ἔχει ἱκανὰς ἀμπέλους καὶ κήπους· ἀλλ' ἂν ἡ γῆ τῆς δὲν παράγει σταφυλὰς καὶ σίτους, πῶς τὸ μοναστήριον εἶχεν ἀμπέλους καὶ κήπους; Ὁ λιμὴν τῆς Πάτμου, Σκάλα χυδαῖστὶ καλούμενος, χρησιμεύει ἀριστον τῶν πλοίων ὁρμητήριον, καί τοι προσβάλλει αὐτὸν ὀλίγον ὁ εὖρος· παρὰ δὲ τὸν λιμένα ἤρξαντο οὐ πρὸ πολλῶν ἐτῶν οἱ Πάτμιοι νὰ κατασκευάζωσιν οἴκους καὶ ἀποθήκας (τὸ πρότερον ἔνεκα τῶν ἐπιδρομῶν τῶν πειρατῶν μὴ δυνάμενοι νὰ πράξωσι τοῦτο) ὥστε σήμερον τὸ παρὰ τὸν λιμένα πολισμάτιον ἀριθμεῖ περὶ τὰς ἑκατὸν οἰκίας καὶ ἀποθήκας.

Διαμείναντες ὀλίγον αὐτόσε, ἐλάβομεν ἐπὶ ἡμιόνων τὴν εἰς τὴν κυρίαν πόλιν ἀγούσαν ὁδὸν, παραλείψαντες ὅπως ἄλλοτε ἐπισκερθώμεν τὸ παρὰ τὴν ὁδὸν ταύτην πολύκροτον σπήλαιον τῆς ἀποκαλύψεως. Ἡ ὁδὸς εἶνε λίαν ἀνάντης, καὶ ἤθελεν εἶσθαι λίαν δυσανάβατος, εἰ μὴ ὁ ἐκ Σαμίων τὸ γένος ἔλκων αἰετῶμος Ἱεράρχης Σάρδεων Μεκτάρης, κατασκευάζε ταύτην ἰδίοις ἀναλώμασιν· ὥστε νῦν ἀ-

νέρχεται τις ἀπὸ τοῦ λιμένος εἰς τὴν πόλιν Πάτμον ἐντὸς τετάρτου ὥρας.

Ἐνταῦθα ἐπιτραπέτω ἡμῖν μικρά τις γεωγραφικὴ καὶ ἀρχαιολογικὴ παρέκθεσις. Ἡ νῆσος Πάτμος, μία τῶν ἀνατολικῶν Σποράδων, ἐκτείνεται κατὰ τὸν ἄγγλον ὕδρογράφον Craves μεταξύ τοῦ 33' καὶ τοῦ 38' καὶ 10" τῆς 26° ἀνατολικοῦ μήκους καὶ μεταξύ τοῦ 17' 50" καὶ 23' τῆς 37° βορείου πλάτους ἀπὸ τῶν Μεσημβρινῶν τοῦ Γρενοβικοῦ· ἔχει δὲ 15 χιλιομέτρων μῆκος ἐπὶ 10 πλάτους, ἥτοι 60 περίπου χιλιομέτρων περιφέρειαν. Ὁ Πλίνιος ὀρίζει τὴν περίμετρον αὐτῆς εἰς τριάκοντα χιλιάδας ῥωμαϊκῶν βημάτων, οὐδεὶς δ' ἕτερος τῶν ἀρχαίων γεωγράφων, οὔτε ὁ Στράβων, οὔτε ὁ Ἀγαθήμερος, οὔτε ὁ Ἰσίδωρος δίδουσι πληροφορίας περὶ αὐτῆς. Παρίεργον δὲ ἀποβαίνει πῶς ἡ νῆσος αὕτη, ἡ κειμένη μεταξύ τῶν Σποράδων καὶ τῶν Κυκλάδων, τόσῳ ὀλίγῳ προσείλκυσε τὴν προσοχὴν τῶν ἀρχαίων, ἐνῷ περὶ νησίδων μικροτέρων καὶ ἀσημειωτέρων ἀπησχολήθησαν ἱκανῶς οὗτοι. Περὶ δὲ τοῦ ὀνόματος Πάτμος, ὁ Μελέτιος μυθολογεῖ ὅτι τῇ ἐδόθη ἀπὸ τοῦ πατήματος τοῦ Ποσειδῶνος. Ὁ δὲ Βωχάρ παράγει τοῦτο ἀπὸ Συριακῆν τινα λέξιν δηλοῦσαν *τερέβινθος*, παραδεχόμενος ὅτι ἡ νῆσος ἄλλοτε ἦν κεκαλυμμένη ὑπὸ τῶν δένδρων τούτων. Ὁ Ροχέττιος ἐν τῷ περὶ τῶν Ἑλληνικῶν ἀποικιῶν συγγράμματι αὐτοῦ, πρῶτος οἰκιστῆρας τῆς Πάτμου θεωρεῖ τοὺς Δωριεῖς· ὁ δὲ Ῥόσιος, ἀπορρήν λαβὼν ἐξ ἐπιγραφῆς τινος αὐτόσε ἀνακαλυφθείσης καὶ κατωτέρω παρατιθεμένης ἰσχυρίζεται τοῦμπάλιν ὅτι πρῶτοι κάτοικοι τῆς Πάτμου ἐγέναντο οἱ Ἀργεῖοι. Ἀλλ' ἂν παραδεχθῶμεν τοῦ Ροχέττιου καὶ τοῦ Ρόσιου τὴν γνώμην, τότε πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι πολὺ ἄργα, ἀναλόγως τῶν λοιπῶν παρακειμένων νήσων, ὤκισθη ἡ Πάτμος, διότι ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων ἐτι χρόνων (1369 Π. Χ.) οἱ Κᾶρες ἀναφέρονται οἱ κύριοι τῶν θαλασσῶν τούτων. Ἀπαν τὸ ἀρχιπέλαγος, ἀπὸ τῆς μικρᾶς νήσου Σκύρου, ἐνθα, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Νικολάου παρὰ Στεφάνῳ, ἀπεκατέστησαν ὁμοῦ μετὰ τοὺς Πελασγοὺς, μέχρι τῆς νήσου Ῥόδου, ὑπέκυψεν ὑπὸ τὸ κράτος αὐτῶν· ὀνομαστὶ δὲ ὁ Σικελιώτης Διόδωρος ἀναφέρει ὡς ὑπὸ αὐτῶν ὤκισθεις δύο οὐχὶ πολὺ μακρὰν τῆς Πάτμου κειμένης νησίδας· Κάλυδναν δὲ καὶ Νίσυρον, λέγει οὗτος, τὸ μὲν ἀρχαῖον Κᾶρες κατέκρησαν· Πῶς λοιπὸν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι οἱ μὲν Κᾶρες οἰκίσαντες ἀφ' ἐνὸς τὴν Σάμον, ἀφ' ἑτέρου τὴν Κάλυμνον καὶ Νίσυρον οὐδεμίαν ἔδωσαν προσοχὴν εἰς τὴν Πάτμον, βραδύτερον δὲ οἱ Δωριεῖς καὶ Ἀργεῖοι ὤκισαν αὐτήν; Ἰσως εἰς τοὺς μετέπειτα χρόνους ἀποικίαι τοιούτων διήλθον τῆς Πάτμου, καὶ ἐπαγίωσαν τὴν ἐπ' αὐτῆς καὶ τῶν λοιπῶν νήσων ἰσχὺν αὐτῶν, κατὰ τὴν μαρτυρίαν Σκύλακος τοῦ Καρυανδέως λέγοντος ὅτι ἡ Κάλυμνος ἀνήκεν εἰς τοὺς Δω-

ριείς, καὶ τοῦ Ἡροδότου ἐπιμαρτυροῦντος ὅτι ἡ Κάλυδνα καὶ ἡ Νίσυρος ἦσαν ἀποικίαι Δωριέων τεταγμέναι ὑπὸ τοὺς βασιλεῖς τῆς Ἀλικαρνασσοῦ. Ἀλλὰ περικοπή τις τοῦ Σικελιώτου Διοδώρου, ἀναφέροντος ἐγχωρίους κατοίκους περὶ τὴν Κάλυδναν, βασιμοιρεῖ κατὰ τι τὴν ὑπόθεσιν ἡμῶν « Κατὰ δὲ τὸν ἐκ Τροίας ἀπόπλου (λέγει) τέτταρες τῶν Ἀγαμέμνονος νεῶν ἐξέπεσαν περὶ Κάλυδναν, καὶ τοῖς ἐγχωρίοις καταμινγέστες κατώκησαν. » Ἀλλὰ τίνες ἦσαν οἱ ἐγχωριοὶ οὗτοι, εἰ μὴ ἔκγονοι τῶν Καρῶν;

Βαθὺ σκότος καλύπτει τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν τῆς Πάτμου, ἥς τ' ὄνομα ἀπαντῶμεν κατὰ πρῶτον παρὰ Θουκυδίδῃ, καθ' ἣν ἐποχὴν (428 Π. Χ.). Πάχης ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων, καταδιώκων τοὺς πρὸς βοήθειαν τῶν Μιτυληναίων ὑπὸ τὸν Ἀλκίδα ἐλθόντας Λακεδαιμονίους προέβη μέχρι Πάτμου. Ὡστε οὐδὲν περὶ τῆς ἀρχαίας αὐτῆς ἱστορίας γινώσκουμεν, οὐδὲ κατὰ ποίαν ἐποχὴν καὶ ἔνεκα τινων περιστάσεων ἐγένετο ἔρημος· φαίνεται δὲ ἐξ ἱχνῶν ἀκροπόλεως ἀρχαίας καὶ διαφόρων πόλεων, ἅτινα μέχρι τοῦδε σώζονται, ὅτι ἡ Πάτμος περιῆλθεν εἰς ἱκανὸν βαθμὸν εὐδαιμονίας. Περὶ δὲ τῆς ἐρημώσεως αὐτῆς φρανοῦμεν ὅτι αὕτη ἐπῆλθεν ἀπὸ τῶν πρώτων ἐτι χρόνων τῶν ἐπιδρομῶν τῶν Σαρακηνῶν, διότι ἐν ἔτει 704 Μ. Χ. μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Θεσσαλονίκης, ὁ Ἰωάννης Καμενιάτης, αἰχμάλωτος μετ' ἄλλων ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν φερόμενος, καὶ εἰς τὴν Πάτμον προσορμισθεὶς, λέγει ὅτι εὗρον αὐτὴν ἔρημον, ὑποστὰς μετὰ τῶν λοιπῶν συναιχμαλώτων του ἐπὶ ἑξ ὅλας ἡμέρας τῆς δΐψης ἀποτελέσματα.

Ἐν ἔτει 1088 ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξιος ὁ Κομνηνὸς διὰ χρυσοδούλου παρεχώρησε τὴν νῆσον ὁλόκληρον εἰς τὸν μοναχὸν Χριστόδουλον τὸν Λατρινόν· οὗτος δὲ προσκαλεσάμενος ἐργάτας, ἤρξατο τὴν οἰκοδομὴν τοῦ μοναστηρίου τοῦ Θεολόγου· ἀλλ' οἱ ἐργάται, βιαζόμενοι ὑπὸ τῶν βιωτικῶν ἀναγκῶν, ἔλαβον τὴν ἄδειαν νὰ φέρωσι καὶ τὰς οἰκογενεῖας αὐτῶν, καὶ κτίσαντες πρὸς τὸ μεσημβρινόν τῆς νήσου, εὐτελεῖς καλύβας, ἔθεντο οὕτω τὰ θεμέλια τοῦ νεωτέρου συνοικισμοῦ τῆς Πάτμου. Εἰς τοὺς πρώτους τούτους κατοίκους προσετέθησαν καὶ ἕτεροι βαθυμηδῶν, ὥστε τοιοῦτοτρόπως ἡ νῆσος αὕτη ἔνεκα τοῦ σεβασμοῦ ὃν ἐνέπνεεν ὡς ἐκ τῶν ἱερῶν αὐτῆς ἀναμνήσεων, καὶ τοῦ ὄχυροῦ συνάμα τοῦ Μοναστηρίου αὐτῆς, ἐνθα οἱ κάτοικοι κατέφευγον ἐν ἀνάγκῃ, ὥπως ἀπαλλαγῶσιν ἀπὸ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν πειρατῶν, περιῆλθεν εἰς εὐμερίαν.

Ἡ πόλις τῆς Πάτμου, περιλαμβάνουσα ὑπὲρ τοὺς τετρακοσίους οἴκους, ἐκτείνεται περὶ τοῦ Μοναστηρίου, ὅπερ ὡς ἐκ τοῦ ὑψιδμήτου αὐτοῦ ἐπισκοπεῖ τὴν νῆσον ἅπασαν. Αἱ ὁδοὶ τῆς πόλεως εἰσὶν ἀνώμαλοι, καὶ, ὡς ἀπανταχοῦ τῆς Τουρκίας συμβαίνει, ἀκανόνιστοι· οἱ δὲ οἴκοι, καὶ τοὶ ἐξωθεν οὐδεμίαν ἐντύπωσιν προξενοῦσιν, ἔσωθεν ὁμῶς εἰσὶ

κεκοσμημένοι διὰ φιλοκαλίας, ἦν εἰς ὀλιγίστας τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου ἀπαντᾷ τις· τοῦτο δὲ, διότι οἱ Πάτμοι εἰς τὴν ναυτιλίαν ἐγκαίρως ἐπιδοθέντες καὶ πρὸς τὴν Εὐρώπην, ἰδίᾳ δὲ, κατὰ τὸν Στοκώδιον, πρὸς τὴν Ἀγκῶνα, σχέσεις πολλὰς συνάψαντες, ἐπλούτησαν λίαν ἐκ τοῦ ἐμπορίου. Οἱ δὲ κάτοικοι πάντες ὑπολογίζονται περὶ τὰς 4—5000.

Καὶ περὶ μὲν τῆς πόλεως ἱκανὰ ταῦτα. Ὁδηγηθέντες δὲ εἰς τὸ Μοναστήριον τοῦ Θεολόγου, ἐνθα προϋτιθέμεθα νὰ καταλύσωμεν, εἰσῆλθμεν παρὰ τῷ Ἡγουμένῳ Κ. Δανιήλ. Ὁ ἀνὴρ οὗτος 40—45 ἐτῶν τὴν ἡλικίαν, ἱεροπρεπὲς μὲν λίαν καὶ σεβάσμιος τὸ σχῆμα τυγχάνων, μελιχιώτατος δὲ τοὺς τρόπους καὶ πρὸς τοὺς παρεπιδήμους ξένους περιποιητικώτατος, φιλόμουσος δὲ καὶ τῶν καλῶν, ὡς ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως ἐπίσθημεν, εἰς ἄκρον ζηλωτῆς, διὰ ταῦτα δὲ πάντα οὐχὶ μόνον ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων ἀγαπώμενος καὶ σεβόμενος, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ξένων περιφανῶν ἀνδρῶν, οἷος ὁ Γισενδόρφιος καὶ ἄλλοι, δι' ἀλληλογραφίας τιμώμενος, ὑπεδέξατο ἡμᾶς μετὰ μεγίστης φιλοφροσύνης. Ἀποῦ συνδιελέξατο μεθ' ἡμῶν περὶ διαφόρων ἀντικειμένων ἐπὶ τινα χρόνον, διέταξεν, ὅτε τοῦ ἡλίου δύσαντος ἤδη, ἂ παραθέσωσι τὴν τράπεζαν, καὶ μετ' οὐ πολὺ, κύκλῳ ταύτης καθεζόμενοι, κατεβροχθίζομεν μετ' ἀφάτου ὀρέξεως οὐχὶ πλέον (ὡς τις νεώτερος τῆς Πάτμου περιηγητῆς, εὐφυῆς ἐπιδεικνόμενος εἶπε) παιδία ἰχθύων, ἀλλ' αὐτοὺς τοὺς πατέρας καὶ τὰς μητέρας τῶν παιδίων ἰχθύς. Μετὰ δὲ τὸ δεῖπνον, χρεῖαν ἔχοντες ἀναπαύσεως, ὠδηγήθημεν εἰς μοναχικὰ κελλία, καὶ ἐκεῖ παρεδόθημεν μέχρι πρωῒας εἰς νήδυμον ὕπνον, χαίρειν λέγοντες τῷ ἐπὶ τῶν τειχῶν τοῦ Μοναστηρίου βαρέως βομβαίνοντι ἀνέμῳ.

Τὸ μοναστήριον τοῦ Θεολόγου κεῖται εἰς τὴν κορυφὴν βουνοῦ τινος, καὶ εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν ἐν ἣ ἄλλοτε ὑπῆρχε ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος, ὃν μετὰ τὸν φόνον τῆς μητρὸς αὐτοῦ Κλυταίμνης τῆς Ὀρέστης, διωκόμενος ὑπὸ μητροφόνου μανίας ἐρτειμάτο. Τεκμαριόμεθα δὲ τοῦτο ἐξ ἐπιγραφῆς πρὸ πολλοῦ ἀνακαλυφθείσης ἐπὶ τινος τάφου, καὶ ἥτις ἔχει οὕτως:

ΑΓΑΘΗ ΤΥΧΗ

ΑΥΤΗ ΠΑΡΘΕΝΙΚΗ ΕΛΑΦΗΒΟΛΟΣ ΑΡΗΤΕΙΡΑΝ
ΘΗΚΑΤΟ ΚΥΔ... ΠΗΝ. ΓΑΛΓΚΙΕΘ ΘΥΓΑΤΡΑ
ΓΑΡΟΦΟΡΟΝ ΗΝ... Ν. ΠΑΤΝ... ΠΑΡΑΒΩΜΙΑ ΡΕΞΑΙ.
ΣΠΑΙΡΟΝΤΩΝ ΑΙΓΩΝ ΕΜΒΡΥΑ ΚΑΛΛΙΟΥΤΩΝ
... ΠΑΙΣ Η ΔΕ ΤΙΘΗΝΗ
ΕΚ ΤΕΡΕΙΝΗΣ ΗΒΗΣ ΕΚΤΡΟΦΟΣ ΕΣΤΙ ΠΑΤΝΟΣ
ΝΗΣΟΣ Α... ΑΥΡΟΤΑΤΗ ΑΗΤΩΙΔΟΣ ΗΣ ΠΡΟΒΕΒΗΚΕ
ΒΕΝΘΕΛΙΝ... ΕΔΡΑΝΑ ΡΓΟΜΕΝΗ Γ...
... Ν. ΟΝ ΔΡΕΙΟΣ ΕΙΣΕΝ ΟΡΕΣΤΗΣ
ΣΑΜ... ΜΗΤΡΟΦΟΝΟΣ ΜΑΝΗΣ

ΤΗΝ Δ ΕΚΑΤΗΝ Φ. . . . ΑΤΗΡ ΣΟΦΟΙ ΙΗΤΗΡΟΣ
ΓΑΛΓΚΙΕΟΙ. . . ΑΓΛΑΙΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ ΣΚΓΘΗΣ
ΔΙΓΑΙΟΥ ΠΑΩΣΑΣΑ ΠΟΡΟΥ ΔΥΣΧΕΙΜΕΡΟΝ ΟΙΔΑΜΑ
ΟΡΗΑΚ. . ΘΑΛ. . . . ΩΣ ΘΕΜΙΣ ΗΓΑΔΙΣΕΝ.
ΕΙΤΙΓΩΣ.

Τὸ ἄγαλμα τῆς Ἀρτέμιδος ἐσώζετο μέχρι τῶν χρόνων τοῦ ὁσίου Χριστοδούλου, ὅστις, καθ' ἃ ἀναφέρει ὁ τὸν βίον αὐτοῦ συγγράφας μοναχὸς Ἀγάπιος, «Πρῶτον ἐσύντριψεν ἓνα εἰδῶλον ὅπου εἶχασιν ἐκεῖ μὲ τέχνην πολλήν εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἀρτέμιδος».

Τὸ μοναστήριον, ἀληθὲς φρούριον μακρόθεν φαινόμενον, ὑψοῦται ἐξακοσίους ἐξήκοντα ἀγγλικούς πόδας, ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης· ἐκ δὲ τῆς στέγης αὐτοῦ οὐχὶ μόνον ἅπαν τὰ Ἰκάριον καταφαίνεται, ἀλλὰ καὶ πολλὰ τῶν Κυκλάδων νήσων. Ἀντιπαράκειται δὲ αὐτοῦ εἰς ὕψος μεγαλειότερον, (874 ἀγγλ. ποδῶν) ναὸς τις ἐπ' ὀνόματι τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ καὶ μετὰ τῶν δύο τούτων εἰς ὀλίγην ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ Μοναστηρίου τοῦ Θεολόγου εἰς μέρος χθαμαλόν, ὑπάρχει ἑτερόν τι Μοναστήριον γυναικεῖον, ὅπερ ἐν ἔτει 1602, ὠκοδόμησε Παρθένος τις Παγκώστας. Οἱ διαιτῶμενοι ἐν τῷ Μοναστηρίῳ τοῦ Θεολόγου Μοναχοὶ ἀριθμοῦνται περὶ τοὺς δεκαπέντε ἢ εἴκοσιν· ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς τῶν πατέρων καθόλου, συμποσοῦνται εἰς πεντήκοντα περίπου, ὧν οἱ πλείστοι λείπουσι τῆς Πάτμου, διατρίβοντες εἰς τὰ ἀλλαγῶσε εὐρισκόμενα μετόχια ἢ πεμπόμενοι εἰς διαφόρους ὑπηρεσίας τῆς Μονῆς. Ὑπάρχει δὲ παρ' αὐτοῖς ἐν ἰσχύϊ ἡ ὑποτύπωσις ἣν διέγραφεν ὁ ὁσῖος Χριστόδουλος, ἐκτὸς παραλλαγῶν τινῶν, ἃς οἱ νῦν καιροὶ καθίστων ἀπαραιτήτους.

(ἔπεται τὸ τέλος).

ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ

ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΕΛΕΝΗΣ.

(Συνέχεια, ὅρα φιλ. Γ.)

Ἀγκυροβόλησις ἐν Στάρτ-Πούαντ (Start-Point).—

Ἀκόλουθοι τοῦ Αὐτοκράτορος.

Κυριακὴ 6 — Μεσούρας τῆς ἡμέρας, ἠγκυροβολήσαμεν ἐν Στάρτ-Πούαντ. Ὁ λιμὴν οὗτος οὐδεμίαν ἀσφάλειαν παρέχει εἰς τὰ πλοῖα ἐνῷ ὁ λιμὴν τοῦ Τορμπέυ, (Torbay) ἀφ' οὗ μικρὸν ἀπείχομεν, ἦν ἀσφαλέστατος· τὸ τοιοῦτον ὄθεν μᾶς ἐξέπληξε σφόδρα. Ἐν τούτοις ἐγνωρίζομεν ὅτι προῦ-

κειτο νὰ ὑπάγωμεν εἰς προὔπαντησιν τοῦ Νορθουμβερλάνδ ὅστις εἶχεν ἐκπλεύσει ἐν πάσῃ βίᾳ ἐκ Πορτσμούθ. Τὸ πλοῖον τοῦτο ἀνεφάνη ἐπὶ τέλους συνοδευόμενον ὑπὸ δύο φρεγατῶν φερουσῶν στρατὸν ὅστις ἐμελλε ν' ἀποτελῇ τὴν φρουράν τῆς Ἀγίας Ἑλένης. Καὶ τὰ τρία πλοῖα ἤραξαν πλησίον μας· ἡ συγκοινωνία κατέστη ζωηροτάτη, αἱ δὲ προφυλάξεις ὅπως μὴ προσεγγίσωσι τὸ πλοῖόν μας ἐξηκολούθουν. Ἐν τούτῳ, τὸ μυστήριον τῆς ἐκ Πλυμούθης κατεσπευσμένης ἀναχωρήσεώς μας ὡς καὶ πασῶν τῶν ληθυσίων προφυλάξεων, διησαφινίσθη κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον. Ὁ ναύαρχος Κέθ εἶχεν εἰδοποιηθεῖ, μᾶς εἶπον, διὰ τοῦ τηλεγράφου, ὅτι εἰς δημόσιος ὑπάλληλος εἶχεν ἀναχωρήσει ἐκ Λονδίνου μετὰ διαταγῆς ὅπως παραλάβῃ τὸν Αὐτοκράτορα ἐν ὀνόματι τῶν νόμων ἢ τινος δικαστηρίου. Δὲν ἠδυνήθημεν νὰ μάθωμεν οὐδὲ τὰ αἷτια οὐδὲ τὰς λεπτομερείας. Ὁ ναύαρχος Κέθ, προσέθετον, μόλις ἠδυνήθη νὰ ὑπεκφύγῃ τὴν ἀμνηχανίαν τούτην· εἶχεν ἀναγκασθῇ νὰ μεταβῇ κατεσπευσμένως ἐκ τοῦ πλοίου του ἐφ' ἐνὸς βρικίου καὶ νὰ γείνη ἄφαντος τὴν ἡμέραν τῆς ἐν Πλυμούθ ἐλλειμενίσσεως· αὕτη ἡ αἰτία μᾶς ἐκράτει ἔξω τοῦ Τορμπέυ.

Οἱ ναύαρχοι Κέθ καὶ Κοκμπόρν ἦλθον ἐπὶ τοῦ Βελλεροφῶντος· ὁ τελευταῖος διοικεῖ τὸν Νορθουμβερλάνδ· συνδιελέχθησαν μετὰ τοῦ Αὐτοκράτορος καὶ τῷ ἐπέδωκαν ἀντίγραφον τῶν περὶ τῆς ἐν Ἀγίᾳ Ἑλένῃ μετακομισεώς μας καὶ διαμονῆς μας ἀφορουσῶν διαταγῶν. Αἱ διαταγαὶ αὗται ἔλεγον ὅτι ὠφείλομεν νὰ καθυποβάλλωμεν εἰς ἔρευναν τὰ ἐπιπλά μας καὶ νὰ τοῖς παραδώσωμεν τὰ χρήματα, τὰ τραπεζετικά γραμμάτια, τοὺς ἀδάμαντας καὶ πάντα τὰ πολύτιμα σκεῦη τὰ εἰς τὸν Αὐτοκράτορα καὶ εἰς ἡμᾶς ἀνήκοντα ὅπως τὰ θέσωσιν ἐν ἀσφαλῇ τόπῳ. Ἐπληροφορήθημεν ὡσαύτως ὅτι τὴν ἐπαύριον ἐμελλον νὰ μᾶς ἀφαιρέσωσι τὰ ὅπλα μας καὶ νὰ μᾶς μεταβιβάσωσιν ἐπὶ τοῦ Νορθουμβερλάνδ· ἴδου τὰ ἔγγραφα ταῦτα:

Διαταγὴ τοῦ ναυάρχου Κέθ πρὸς τὸν πλοίαρχον τοῦ Βελλεροφῶντος Μαϊντλάνδ.

«Οἱ Γάλλοι ἅπαντες παντὸς βαθμοῦ ὅτινες εὐρίσκονται ἐν τῷ πλοίῳ ὑμῶν θέλουσιν ἀφοπλισθῇ, τὰ δὲ ὅπλα τῶν θέλουσι τεθῇ ἐν ἀσφαλῇ τόπῳ ὑπ' εὐθύνην σας μέχρις οὗ οὗτοι διαμείνωσιν ἐν τῷ Βελλεροφῶντι· μετὰ ταῦτα θέλουσιν εἶσθαι ὑπ' εὐθύνην τοῦ διοικητοῦ τοῦ πλοίου ἐφ' οὗ οἱ Γάλλοι θέλουσι μεταβιβάσθῃ.

Λιμὴν τῆς Στάρτης 6 Αὐγούστου 1815.

Ὁδηγίαι τῶν ὑπουργῶν πρὸς τὸν ναύαρχον Κοκμπόρν.

«Ὅταν ὁ στρατηγὸς Βοναπάρτης μεταβιβάσθῃ ἀπὸ τοῦ Βελλεροφῶντος ἐπὶ τοῦ Νορθουμβερλάνδ, θέλει εἶσθαι